

Een sterk fundament voor Nederland begint in de klas

Elke dag zetten 300.000 professionals zich in voor het onderwijs aan 2,5 miljoen kinderen en jongeren. Deze leerlingen vormen de basis van onze toekomst. Maar die basis staat onder druk. Het leraren- en schoolleiderstekort loopt op, lessen vallen uit en de onderwijskwaliteit komt in het gedrang. Daar bovenop krijgen leerlingen niet de kansen die ze verdienen: te veel talent blijft onbenut. Dit kunnen we ons als samenleving niet veroorloven. Als we willen dat kinderen goed voorbereid aan de samenleving deelnemen, dan moet het funderend onderwijs veel steviger worden ondersteund.

Daarom is het tijd voor een krachtig, langjarig plan tussen overheid en onderwijssector. Geen losse subsidies, geen politieke wispelturigheid en regeldrang, maar een echt gezamenlijke koers voor de lange termijn. Investeer duurzaam in onderwijskwaliteit, in voldoende en goed personeel en in toekomstbestendige schoolgebouwen. Het onderwijs is er klaar voor. Betrek onderwijsprofessionals daarom bij het maken van onderwijsbeleid. Zo werken we samen aan uitvoerbaar beleid dat aansluit bij de praktijk.

Met deze gezamenlijke inzet van het primair en voortgezet onderwijs roepen we politieke partijen op: geef het onderwijs de centrale plek die het verdient in de verkiezingsprogramma's. Samen bouwen we aan een sterk fundament voor Nederland.

EEN STERK FUNDAMENT WORDT GELEGD DOOR LANGDURIG TE:

- 1 investeren in kwaliteit en kansen
- 2 investeren in onderwijspersoneel
- 3 investeren in de randvoorwaarden voor goed onderwijs

1

Investeren in kwaliteit en kansen

- Een toekomstbestendig onderwijssysteem vraagt om structurele en gerichte investeringen. Voldoende middelen zijn nodig voor brede brugklassen, een rijke schooldag, voorschoolse educatie, versterking van basisvaardigheden en het vergroten van onderwijskansen. Snijden is geen optie – investeren in onderwijs is investeren in de toekomst van ons land.
- Recent zijn de nieuwe kerndoelen voor taal en rekenen voorgesteld. Om te zorgen voor beter onderwijs in de klas, is het cruciaal dat de actualisatie voor alle leergebieden doorgang vindt. De opbrengst moet een rijk, uitdagend, actueel en kwalitatief goed curriculum bieden waarin de brede ontwikkeling van een leerling centraal staat. Deze doelen zijn zorgvuldig ontwikkeld in samenwerking met de onderwijssector en kunnen rekenen op breed draagvlak.
- Samenhang in beleid is essentieel: (doorstroom)toetsing, leermiddelen, toezicht en ondersteuning moeten in dienst staan van het behalen van de kerndoelen en eindtermen. Geen versnipperde aanpak, maar één duidelijke lijn richting kwaliteit.
- Kansengelijkheid vraagt onder andere om nauwe samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, (jeugd) zorg en gemeenten. Er moet worden ingezet op een soepele overgang van primair naar voortgezet onderwijs en brede schoolgemeenschappen, zodat verschillende onderwijssoorten in hetzelfde gebouw een plek krijgen. De huidige schotten tussen systemen mogen maatwerk en ondersteuning niet in de weg staan. Daarom is er behoefte aan structurele inzet en bekostiging van jeugdhulp binnen scholen. Kinderopvang moet juist ook toegankelijk zijn voor kinderen met een groot risico op onderwijsachterstanden. Zo geven we elk kind een eerlijke start.

2

Investeren in onderwijspersoneel

- Het personeelstekort in het onderwijs raakt de hele samenleving – kwetsbare leerlingen in het bijzonder – en vereist topprioriteit. Structurele investeringen zijn dan ook nodig in professionalisering van beroepsgroepen en een aantrekkelijke en sociaal veilige werkomgeving. Blijvende inzet op zij-instroom, regionale samenwerking tussen schoolorganisaties en samenwerking tussen opleidingen en scholen is essentieel voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt.
- Demografische veranderingen en brede arbeidsmarktkrapte vragen om aanpassingsvermogen in het onderwijs. Om continuïteit van onderwijs te garanderen, zal er een duidelijk kader moeten worden opgesteld over hoe tijdelijk om te gaan met acute tekorten, waarbij de kwaliteit van onderwijs zo goed mogelijk blijft. Dit vraagt om zorgvuldige lokale afwegingen waarbij landelijke afspraken tussen ministerie en sociale partners moeten helpen.
- Het vak aantrekkelijk houden door voldoende loonruimte te bieden en door bij te dragen aan het verlagen van de werkdruk en voldoende carrièreperspectief.
- Leraren geven aan behoefte te hebben aan meer tijd voor voorbereiding, ontwikkeling en professionalisering. Daar spelen we op in: het verlagen van de onderwijstijd in het primair onderwijs moet onderdeel worden van een bredere aanpak die het vak aantrekkelijker maakt en de kwaliteit ten goede komt. In het voortgezet onderwijs wachten we de uitkomst van de huidige pilot onderwijstijd af.
- Onderwijsprofessionals vragen om minder externe druk en meer ruimte om hun werk naar eigen inzicht te doen. Uiteraard heeft de sector hier zelf een verantwoordelijkheid in, maar ook de overheid is nodig. De balans tussen sturing, toezicht en professionele autonomie is verstoord. De regeldruk moet omlaag. Dit begint met een compacter, ontwikkelgericht inspectiekader en een geactualiseerd resultatenmodel, waarmee ruimte ontstaat voor professionele verantwoording. Vertrouwen in de professionals moet centraal staan, niet controle.

Investeren in de randvoorwaarden voor goed onderwijs

- Goed onderwijs vraagt om een gezonde, toegankelijke leer- en werkomgeving. Veel schoolgebouwen zijn ongeschikt voor het bieden van goed onderwijs. Ondertussen is al jaren duidelijk dat de middelen voor huisvesting structureel tekortschieten. Dit moet worden doorbroken. Elke leerling en elke werknemer verdient een gebouw dat bijdraagt aan goed onderwijs, welzijn en gezondheid.
- Betrouwbare en veilige ICT is onmisbaar voor het onderwijs van nu én morgen. Digitalisering en AI bieden kansen voor maatwerk en innovatie, maar brengen ook risico's met zich mee, bijvoorbeeld rond privacy, afhankelijkheid van grote aanbieders en verstoringen van het leerproces. Samenwerking tussen overheid en sector is nodig om digitale voorzieningen te versterken, risico's te beheersen en te zorgen dat technologie het onderwijs ondersteunt – niet afleidt.
- Het grote aantal subsidies in het onderwijs is problematisch. Dit versnipperde beleid maakt duurzame verbetering onmogelijk. Scholen hebben behoefte aan langjarige zekerheid om personeel in vaste dienst te nemen en structurele verbeteringen door te voeren. Tijdelijke middelen moeten structureel worden.
- Ook moet de bekostiging samenwerking stimuleren, in plaats van concurrentie. Dat betekent: terughoudend zijn met het toestaan van nieuwe scholen en het afschaffen van de kleine scholentoeslag in grotere steden. Benut de middelen die hierdoor vrijkomen voor productieve samenwerking tussen schoolorganisaties.

